La Radio Festivalul internațional de chitară – 20-25 martie 2009

(Daniela Caraman Fotea, 26 martie 2009)

Reperele care au articulat cea de a 4-a ediție a Festivalului organizat de Direcția Formații Muzicale a Societății Române de Radiodifuziune, au cantonat pe concertele de stagiune în curs: al Orchestrei naționale din 20 martie, încadrat de cele două camerale din 18 și respectiv 25 martie. Parcurs agrementat și prin 5 recitaluri... Este singurul festival de chitară care alătură programele acompaniate orchestral cu cele individuale.

Dincolo de plăcerea de a urmări un repertoriu aflat în grațiile publicului rafinat dar și al tinerimii, fascinată – se demonstrează – nu doar de sonoritatea instrumentului în variantă electrică, ediția din acest an a pus în valoare conceptul admirabil al promovării vârstelor mici, în ambianța onorantă, obligantă a studioului „Mihail Jora”. **Mioara Bâscă**, alături de **Carmen Dincă Pârvan** și **Carmen Vlădescu** semnează proiectul, armonizat preocupării Directorului Formațiilor Muzicale Radio – **Nicolae Costin**, privind aducerea la rampă a tinerilor artiști: constant și perseverent; (nu grație domniei sale, laureații edițiilor Concursului Internațional „George Enescu” și-au găsit loc în programele orchestrelor Radio? Prea puțin se vorbește despre asemenea virtuți, din câte știu, singulare în contextul actual al momentului – și nu numai...).

Așadar, abundență de nume proaspete în Festival. La deschidere, sub bagheta lui **Ovidiu Drăgan** la pupitrul Orchestrei de cameră, soliștii **Ionuț Zamfirescu** și **Gabriel Bianco**. Așa cum am fost obișnuiți, la fiecare ediție se beneficiază de o primă audiție, fie absolută, fie o lucrare prezentată pentru prima oară în România. A fost acum, din prima categorie, Concertul nr.2 pentru chitară și orchestră de coarde de **Cătălin Ștefănescu-Pătrașcu**, profesor la catedra de chitară a Universității Naționale de Muzică din București. O partitură splendidă, construită pe melodică și ritmică (foarte original dominată de aceea a unei toccate), de sorginte folclorică; pe „coridorul” world music poate cuceri lauri olimpieni. Ionuț Zamfirescu – student al compozitorului, deținător a peste 40 de premii naționale și internaționale, a creat versiunea cu o virtuozitate efervescentă!

Chiar dacă cea de a doua piesă din program – Concertul pentru chitară și orchestră de **Heitor Villa Lobos** este un opus cunoscut (scris în 1951), chiar dacă a fost bine plasat în program având – prin contrast, o atmosferă intimistă și oferta comodă la ascultare a formei tripartite clasice; chiar dacă interpretul – tânărul de doar 20 de ani, francezul **Gabriel Bianco** are charismă și clasă profesională, impresia lucrării românești a surclasat momentul. Merită înregistrarea și transpunerea pe disc (desigur fără aplauze în finalul primei părți...).

Ovidiu Victor Drăgan se întrece pe sine însuși în a aduce ofrande muzei sale – Euterpe, în direcții diverse dar complementare: este dirijor de orchestră (studii cu maeștrii Constantin Bugeanu și Cristian Brâncuși), de cor, vocal simfonic (discipol al altor proeminențe artistice – Petre Crăciun și Valentiun Gruescu); este lector universitar doctor la Facultatea de Muzică – Universitatea Spiru Haret, compozitor, autor de studii didactice, de muzicologie. A ales pentru finalul concertului o bijuterie: Simfonia a V-a în si bemol major D 485 de **Franz Schuber**, interpretată... ca la carte: amprentând grația tinerească a allegro-ului inițial, lirismul extins din partea mediană, vigoarea menuetului, strălucirea trioului, momentele de liniște specifice simfonismului schubertian,

expansiunea sonoră a finalului. S-a prezentat întocmai cum îl caracteriza Cristian Mandeal: expresiv, cu o eficientă și variată tehnică gestuală.

***

Programul Festivalului în panoramare: joi 19 martie dublu recital **Georgeta Zamfirescu** și **Gabriel Bianco**.

***

Cel de al doilea concert al Festivalului (vineri 20 martie) l-a adus la pupitrul Orchestrei Naționale Radio pe experimentatul **Ilarion Ionescu Galați**, devotat și chitarei clasice, instrument pentru care a semnat un prim disc în contextul înregistrărilor românești, realizat la Electrecord (anii '80), alături de virtuozul **Costas Kostiolis** – Grecia. S-au ascultat din nou două lucrări cu solist: **Antonio Vivaldi / Emilio Pujol** – Concert în re major pentru chitară și grup orchestral, RV 93, solistă **Cristina Ciortan**, **Leo Brouwer** – Concertul din Toronto pentru chitară și orchestră – primă audiție românească, solist **Thomas Müller-Pering**: așadar, o tânără speranță din România (Cristina are 22 de premii), alături de o vedetă internațională. Cristina Ciortan este elevă la Liceul de Muzică „George Enescu", clasa **Liviu Georgescu**, chitarist și profesor cu merite esențiale în formarea școlii naționale de chitară, după 1990. Concertul – transcriere a unei lucrări destinate viorii, nu are dificultăți, dar solicită lejeritate tehnică, temperament, expresivitatea în momentele lirice. Le-am apreciat la tânăra artistă.

Chitaristul **Thomas Müller-Pering**, renumit solist concertist, cu succese obținute în Europa, cele două Americi, Cuba, Africa de Nord, este și profesor la Universitatea de Muzică Franz Liszt din Weimar. Artist împlinit, a oferit o versiune exemplară dificilei lucrări a lui **Leo Brouwer**, al patrulea concert din cele șase scrise de compozitorul-far prin opera sa pentru repertoriul modern al chitarei; muzică de secol 20, cu sugestii afro-cubane, jazz.

Am înregistrat – cu plăcere – afinitatea mai explicit afirmată în ultima vreme a maestrului **Ilarion Ionescu Galați** față de creația lui **Dmitri Șostacovici**, de repertoriul jazz-istic. Piesa Tea for two, op.16, care a deschis partea a doua a concertului, le îngemănează pe amândouă. Prin 1927, **Șostakovici** a fost provocat printr-un pariu să orchestreze într-o manieră originală și în mai puțin de o oră, faimosul standard al jazz-ului american. L-a câștigat, oferind partitura în doar... 45 de minute! Savuroasă prelucrare! Cu celebra temă expusă la percuții, suflători (cu surdină), corzi grave ş.a.

În încheierea concertului, **George Gershwin** – Un american la Paris, celebrul poem simfonic, frescă programatică a trăirilor unui turist de peste ocean în orașul luminilor. Versiune de excepție semnată de dirijor: joc multicolor al planurilor sonore, îngemănate într-o... prestidigitație intelectuală cu rafinament aparte, savante parafonii, cu profundă înțelegere a limbajului, a mesajului artei jazz-ului. Sub bagheta maestrului Galați, muzica devine o caldă mângâiere spirituală. Bella musica!

***

Programul Festivalului în panoramare: Sâmbătă 21 martie, Radu Vâlcu și Thomas Müller-Pering propun un parcurs muzical de la preclasici la contemporani. Duminică 22 martie, chitariștii Andrei Teodor Bălașa, Sergiu Hudrea, Bogdan Ștefan Marin, Alecu Vicențiu Ciapi, Ioan Oprișan, Iuliana Camelia Nițu și Radu Rareș Ionescu – cu vârste între 9 și 13 ani reuniți sub genericul Copii și chitara, propun un buchet de bijuterii muzicale. Duminică seara, Tudor Niculescu Mizil și Stanley Yates prezintă multiple aspecte ale universului muzical, de la Johann Sebastian Bach la valsurile lui Nikita Koshkin.

***

Ultimul concert al festivalului, susținut de Orchestra de cameră (miercuri 25 martie), venea să înfrângă o prejudecată foarte activă și astăzi în internațional: femeia dirijor! Radio-ul are o tradiție în echidistanță, prin demersurile de altădată, multe la număr, ale Floricăi Dimitriu. Iat-o acum continuată prin invitarea la pupitru a muzicienei **Carmen Maria Cârneci**, pasionată, profesionistă a dirijatului, conducătoare și a unei formații proprii. O vom reasculta curând în Festivalul internațional de muzică nouă.

Trei concerte și o simfonie în programul domniei sale, bine structurat. **Antonio Vivaldi / Emilio Pujol** - Concert în do major pentru chitară și orchestră de coarde RV 425 (originalul scris pentru mandolină). **Bogdan Mihăilescu** (de asemenea elev al prof. **Liviu Georgescu**), multipremiat național dar și în Germania, evoluează corect, deloc impresionat de numele maeștrilor cu care își împarte afișul, nici de faptul că apare pentru prima oară în compania unei orchestre.

Giovanni Battista Viotti - Concertul nr. 2 în mi minor pentru chitară și orchestră – transpunere (din cele 27 scrise de compozitor), datorată lui **Charles Doisy**, a fost interpretat de **Stanley Yates** – profesor și director al catedrei de chitară de la Universitatea de Stat Austin Peay. Cântă cu totală profunzime, într-o netulburată comunicare cu muzica. Are perfecțiunea tehnică, puritate tonală, se scria în presa olandeză. Un britanic absolut seducător! Apreciat de specialiști în întreaga lume. Iată o prezență – cadou și pentru publicul românesc.

Maratonul chitaristic este încheiat prin lucrarea care i-a adus lui **Joaquin Rodrigo** uriașă faimă pe mapamond: Concertul din Aranjuez pentru chitară și orchestră dedicat de compozitor orașului din Noua Castilie. Solist, polonezul **Marcin Dylla**, poetic și elegant, supranumit Prințul chitarei – în Guitar Player Magazine. Chiar este! Are ...viteză, perfecțiune, claritate, frumusețe... Și marea cadență din finalul părții a doua a concertului pledează pentru locul său în cel mai select grup al interpreților mondiali.

La unison cu vedeta solistică, demersul dirijoarei pune în valoare vitalitateatritmică a partiturii, compensând într-un fel invențiunea tematică destul de rudimentară a lucrării, (chiar dacă ea a devenit hit al literaturii de gen...). I-am apreciat echilibrul balansului între ritmul binar și cel ternar din părțile extreme, stăpânirea „capcanelor" scriiturii – trioletele chitarei pe desenul viorilor, de pildă, din allegro-ul final.

În încheiere – **Serghei Prokofiev** – Simfonia nr.1 op.25. **Carmen Maria Cârneci** redă la detaliu sensul formei clasice dorită de compozitor, în încercarea de a readuce pe scenă – în perioadă de plină experiență modernistă – spiritul simfoniilor lui Haydn.

Festivalul internațional de chitară a fost încheiat printr-un concert cu nivel profesional și artistic competitiv.

***

Există încă, o echipă de elită a Radio-ului care își respectă instituția prin practicarea impecabilă a profesiei – conceptual, publicistic, cu reprezentativitate. Consilierul muzical al Formațiilor muzicale, prof. dr. **Mioara Bâscă**, îi este parte integrantă. Cu modestia specifică valorii, iese arareori în prim plan, trimițându-și în scenă realizările notabile. Asemeni actualei ediții a Festivalului internațional de chitară... delectare și... „pour les connaisseures”...